STOL glasilo
delavcev
industrije pohištva Stol Kamnik
leto XXIII
oktober 1976

DSSS — Delovna skupnost skupnih služb

Stolovo novo upravno poslopje

Danes vam na kratko predstavljamo DSSS. V samoupravnem sporazumu o združevanju temeljnih organizacij v delovno organizacijo so sodelavci, ko so ustanovili skupne službe zapisali, da DSSS opravlja dejavnosti, zadeve in opravila, ki imajo skupen pomen za delovno organizacijo kot celoto in pa tiste dejavnosti, opravila in zadeve, za katere so temeljne organizacije združenega dela določile s sporazumom, da jih morajo skupne službe konkretno opravljati.

V samoupravnem sporazumu so sicer natančneje določena opravila skupnega pomena, vendar so se ta opravila zaradi nenehnih reorganizacijskih ukrepov v skupnih službah spremenila, tako da je v skupnih službah ostal le še del sicer samoupravno določenih opravil. Z ustanovitvijo sektorja za organizacijo in ekonomiko poslovanja pa se je po drugi strani dejavnost skupnih služb nekoliko razširila. Te razširitve ni razumeti kot centralizacijo opravil, ki bi jih morale opravljati službe po temeljnih organizacijah, ampak le kot strnitev dejavnosti in opravil, ki so bile poprej raztresene v drugih sektorjih v skupnih službah.

V statutu delovne organizacije, pa tudi dejansko, so v skupnih službah naslednji sektorji:

— tehnični sektor,
— finančno računovodski sektor,
— sektor za organizacijo in ekonomiko poslovanja,
— kadrovski sektor,
— splošni sektor in pa
— služba varstva pri delu in požarna varnost.

V skupnih službah je našla svoje mesto tudi PE-2, ki pa po svoji dejavnosti ne spada v skupne službe, ampak se bo morala organizirati kot posebna temeljna organizacija. Postopek za organiziranje te službe, kot naslednje temeljne organizacije, je že začet in v bližnji prihodnosti lahko računamo, da se bodo skupne službe zopet zmanjšale, če več ne, vsaj za PE-2, ki bo postala temeljna organizacija.

Ta predstavitev skupnih služb ni toliko opis opravil, ki jih delavci v skupnih službah opravljajo za proizvodne temeljne organizacije in za temeljno organizacijo Prodaja, kot le bolj kritični pregled položaja skupnih služb v duhu bodočega zakona o združenem delu in s tem seveda tudi v duhu izvajanja ustave.

Že v razpravi o osnutku zakona o združenem delu smo ugotovili, da so skupne službe preobširne, ne samo zaradi PE-2, ampak nasploh, saj bo potrebno ponovno pregledati dejavnost posameznih sektorjev in ugotoviti, kaj je tisto, kar je skupnega za vso delovno organizacijo in zaradi česar je potrebno skupne službe tudi imeti.

Praviloma je delo skupnih služb odvisno po eni strani od samoupravno določenih opravil, ki naj jih skupne službe opravljajo, po drugi strani pa od potreb proizvodnih temeljnih organizacij združenega dela, za katere naj skupne službe določena konkretna opravila opravljajo. Iz tega izhaja, da so dolžni reševati zadeve, ki jih je nujno redno opravljati za tekoče poslovanje, kot na primer: računsko finančni posli, pravni posli, kadrovska služba, priprava dela, kontrola, standardizacija, zadeve civilne zaščite in družbene samozaščite, po drugi strani pa tudi posebna naročila, kot na primer strokovna izdelava vseh vrst osnutkov planov, osnutkov internih dogovorov in aktov ter podobno. To zadnje je namreč v pristojnosti TOZD, delavci v TOZD tudi sprejemajo končne odločitve. Za pripravo osnutkov sami nimajo svojih služb in bi bilo neracionalno da bi bile te službe v TOZD tudi organizirane. To pa niso stalne in skupne naloge, ampak posebna naročila TOZD skupnim službam. Iz tega izhaja, da je obračun stroškov skupnih služb vnaprej določen, lahko pa tudi konkreten. Osnutek zakona o združenem delu opredeljuje strošek, ki ga TOZD plačajo skupnim službam kot dogovorjeni strošek, ki mora biti plačan, seveda, če je delo pravočasno in v redu opravljeno. Jasno je torej, da je težko zato predstaviti skupne službe v detajle, saj bo potrebno temeljito pregledati dosedanji način dela in delo skupnih služb. To nas čaka še v letošnjem letu.

K. Vavpotič

Nekaj izhodišč iz osnutkov srednjeročnih planov TOZD

Pred časom smo se na delavskih svetih TOZD dogovarjali o smernicah družbenega plana razvoja občine Kamnik. Nekatere teh smernic postavljajo izhodišča tudi razvojnim planom naših TOZD. Ne bo odveč, če omenimo nekaj glavnih ciljev družbenega plana občine, kot so krepitev samoupravnih socialističnih odnosov, izboljšanje življenjskih razmer delovnih ljudi, krepitev ljudske obrambe, ohranitev zdravega življenjskega okolja. Med pomembnimi ugotovitvami za razvoj gospodarstva velja omeniti, da je za uresničitev ciljev v srednjeročnem planu 1976 do 1980 potrebna kvalitetna rast gospodarstva z rastjo družbenega produkta 6 %, produktivnosti 3,8 % in zaposlenosti 2,2 odstotka letno.

Kamniška industrija ima v gospodarstvu občine najvažnejše mesto, saj ustvarja 66,5 % družbenega proizvoda in zaposluje 78,9 % zaposlenih v gospodarstvu (l. 1975).

Pomembna je tudi ugotovitev, da kamniška industrija zaostaja po produktivnosti za slovensko industrijo in celotnim gospodarstvom. Prav na področju dviganja produktivnosti čakajo TOZD največje in najtežje naloge v bodočem srednjeročnem obdobju.

Glede na dokajšnje nihanje povpraševanja po proizvodih lesne pohištvene industrije tako na domačem, kot inozemskih trgih v zadnjih letih, je težko načrtovati realne smernice razvoja za tako dolgo obdobje, kot je petletno. Znano je, da so globalne kapacitete slovenske pohištvene industrije večje, kot jih je možno prodati na domačem trgu. Zato je nujna usmeritev v izvoz.

Tudi naša OZD se srečuje s podobnimi problemi, ko ocenjujemo prodajne možnosti na domačem in tujih tržiščih. Prav na zahodnem tržišču se je situacija v zadnjem letu bistveno spremenila, saj krizi pred letom in več ponovno sledi konjunktura.

Ko ocenjujemo naše proizvodno tehnološke možnosti ugotavljamo, da trend razvoja na proizvodnji masivnega lesa TOZD 1 ne more doživeti bistvenih sprememb, to je, da bomo to proizvodnjo obdržali v istem obsegu. Proizvodnja ploskovnega pohištva v TOZD 2 naj bi z dokončanjem in zapolnitvijo planiranih kapacitet (skladišča) dobila svoj dokončen obseg. Tej proizvodnji naj bi sledila tudi proizvodnja kovinskih ogrodij za pisalne mize in stole ter tapetniška. Možnosti razvoja so še na področju proizvodnje polizdelkov in izdelkov iz plastičnih mas za pohištvo.

V osnutku planov TOZD za obdobje 1976—1980 so glavne smernice:

— rast proizvodnje	5 %
— rast zaposlenosti	1,2 %
— rast produktivnosti	3,8 %

Število zaposlenih naj bi se v tem obdobju povečalo le minimalno, to je za 1,2 % letno. Glede na pomanjkanje delovne sile v kamniški regiji se bo »Stol« še bolj preusmeril v intenziviranje proizvodnje z uvajanjem mehanizacije in avtomatizacije in prestrukturiranjem delovne sile na donosnejši asortiment. Sočasno s tem procesom bo tekel tudi proces postopnega dviganja kvalifikacijske strukture delavcev.

Investicije v proizvodnji bodo usmerjene v modernizacijo in avtomatizacijo, rekonstrukcije, usklajevanje kapacitet, urejanje delovnih pogojev in varnosti pri delu, v veliko manjši meri pa v širjenje in pridobivanje kapacitet. Ob sorazmerno velikih obstoječih proizvodnih kapacitetah bomo več vlagali v razširitev in pridobitev novih prodajnih kapacitet.

Predvidevamo rast, oziroma razvoj osebnega standarda v okvirih občinske resolucije in gradnjo novih stanovanjskih kapacitet — blokovne gradnje in kreditiranje individualnih gradenj.

Predlog srednjeročnega programa stanovanjske izgradnje predvideva zgraditev stanovanjskega bloka na Duplici v naslednjih treh letih.

Planiramo tudi ureditev lastne delavske restavracije v notranjosti tovarne.

Razvojno in inovacijsko dejavnost bomo pospeševali v skladu s predlaganim samoupravnim sporazumom o raziskovalni dejavnosti in predlogi družbenega dogovora o inovacijah, s tem, da v ta namen planiramo 1 % od realizacije.

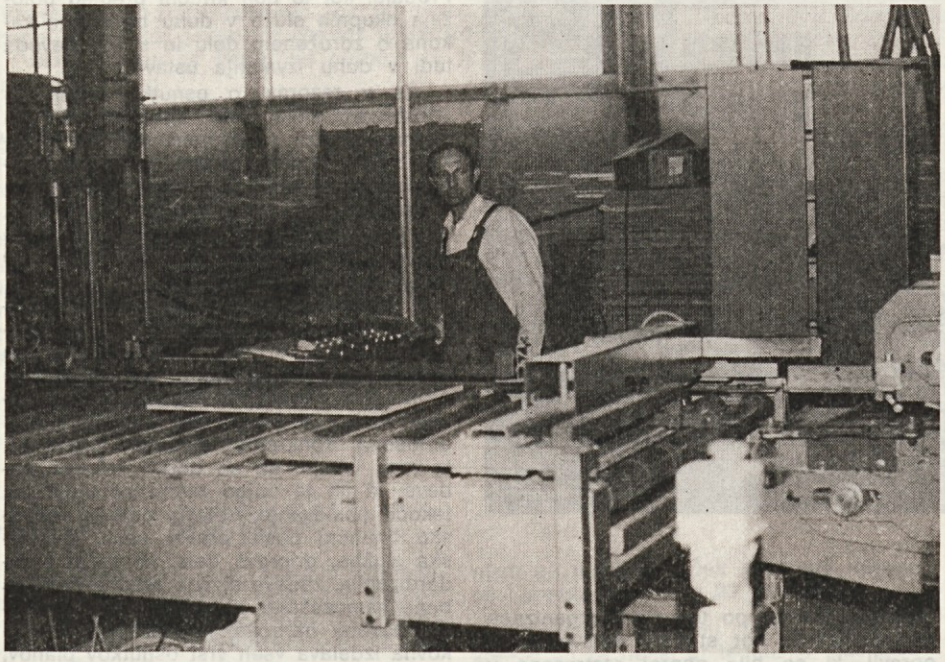

ZA PRVI NOVEMBER

Na dan mrtvih se spominjamo vseh, ki so nam bili pri srcu in smo se morali ločiti od njih. Spominjamo se borcev za človekove pravice, spominjamo se svojih dragih, ki počivajo v grobovih.

Vendar je premalo, ko se spomnimo nanje le prvega novembra, ko stojimo ob prižgani svečki pri grobu s šopkom rož v roki.

Na koledarju je le en dan posvečen umrlim, sami pa bi se morali večkrat spomniti na tiste, ki so dali najdragocenejše za svojo domovino, njihova pot pa se je ustavila v naših gozdovih, v okupatorjevih taboriščih in drugod, na vse, ki so vložili delovne sposobnosti in sile v izgradnjo družbenih in vseh naših lastnih dobrin. Delali so tudi za nas. Hoteli so živeti in biti z nami, ne pozabljajmo nanje. Cenimo jih bolj in ob tem spoznanju nam bo vsakdanjik lažji in polnejši.

Planirane letne stopnje rasti proizvodnje, produktivnosti in zaposlenosti po TOZD in DO za obdobje 1976—1980

— letne stopnje rasti v % — **osnutek**

	Rast proizv.	Rast zaposl.	Rast produkt.
TOZD 1	3,7	0,2	3,5
TOZD 2	7,5	1,8	5,7
TOZD 3	5,0	1,2	3,8
TOZD 4	6,0	2,2	3,8
PROIZVODNI TOZD	5,0	0,7	4,3
STOL	5,0	1,2	3,8

S. Smole

Varstvo pri delu v osnutku zakona o združenem delu

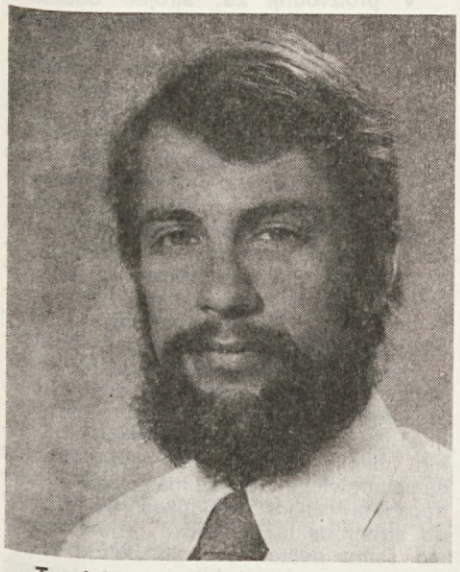

Te dni se je končala javna razprava o osnutku zakona o združenem delu ali »delavski ustavi«, kot ga mnogi upravičeno imenujejo. Predlog zakona bo koncem oktobra obravnavala skupščina Jugoslavije, dokončno pa naj bi bil zakon sprejet konec novembra.

Naj na kratko opišem položaj in mesto, ki ga zavzema varstvo pri delu v osnutku zakona o združenem delu.

V IV. poglavju osnutka zakona »Medsebojna razmerja delavcev v združenem delu« je tudi varstvo pri delu dobilo svoje mesto. Tu so navedene odredbe, katere dajejo pooblastilo in obenem obvezujejo delavce v združenem delu, da samostojno določajo pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev preko splošnih samoupravnih aktov organizacije združenega dela. Tako 155. člen osnutka zakona o združenem delu omogoča in obvezuje delavce v združenem delu, da »svobodno in enakopravno v skladu s temelji za urejanje medsebojnih razmerij, določenimi s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev, določijo v temeljni organizaciji medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti pri delu, tako da sprejmejo samoupravni splošni akt, s katerim uredijo medsebojna razmerja. Ta splošni akt mora biti v skladu z zakonom, samoupravnim sporazumom, statutom in družbenim dogovorom.«

V tem samoupravnem splošnem aktu se v določilih 155. člena omogoča in obvezuje določevanje pogojev, katere mora delavec izpolnjevati. Poleg ostalega so zajeti tudi pogoji, ki se nanašajo na področje varstva pri delu, kot so zdravstvo, strokovna izobrazba in delovne izkušnje oziroma potrebno znanje tudi iz tvarine varstva pri delu in drugo. Nadalje je omogočeno določiti način vrednotenja delovnih mest s posebnimi pogoji dela in nevarnostmi za nezgode, ter določanje obveznosti delavcev tudi na področju varstva pri delu. Zadnja točka 155. člena pa je v celoti posvečena varstvu pri delu. Po tej točki so delavci dolžni urediti »varstvo delavcev pri delu, ukrepe s katerimi se varuje, zavaruje in izboljša delovno okolje delavcev; posebno varstvo žensk, mladine in delovnih invalidov; pravice in obveznosti delavcev do izobraževanja in izpopolnjevanja glede na delovne potrebe; pogoje in način izrabe odmora, dopusta in počitka ter druge pravice in obveznosti, ki jih uveljavljajo delavci v temeljni organizaciji ali prek nje oziroma na način, ki delavcem po prenehanju delovnega razmerja pripadajo iz minulega dela.«

Kot sledi iz navedenega, določila 155. člena ne samo da omogočajo, temveč tudi obvezujejo delavce v združenem delu, da v svojih samoupravnih aktih detajl no in v celoti določijo pravice in obveznosti ter odgovornosti delavcev v zvezi z varstvom pri delu. Ta del osnutka zakona popolnoma ustreza sedanji praksi in sodobnim potrebam varstva pri delu.

Kar se tiče osnovnih pravic delavcev iz varstva pri delu pa je osnutek zakona o združenem delu nekoliko skop. Namreč so tista določila, katera lahko smatramo za osnovne pravice delavcev iz varstva pri delu, zajeta v enem samem členu.

V 165. členu je določeno: »da imajo delavci v temeljni organizaciji pravico in dolžnost, da v delovnem procesu ustvarjajo pogoje, ki zagotavljajo zdravstveno-tehnično varstvo ter da spoštujejo predpisane ukrepe in normative glede delovnih prostorov, delovnih priprav, naprav in sredstev za osebno varstvo pri delu, kot tudi, da zagotovijo varstvo pred drugimi škodljivimi vplivi na njihovo zdravstveno in delovno zmožnost.

Delavci v temeljni organizaciji sodelujejo pri določanju, sprejemanju in izvajanju ukrepov za zagotovitev in izboljšanje širšega varstva človekovega okolja, v temeljni organizaciji pa morajo svoje delo organizirati v skladu s samoupravnimi sporazumi in predpisi o varstvu človekovega okolja.

Delavec ima pravico, da zavrne delo, če mu grozi neposredna življenjska nevarnost, zato ker niso storjeni vsi ukrepi za varstvo pri delu. V tem primeru je treba takoj ukreniti vse kar je potrebno, da se odstrani neposredna življenjska nevarnost, delavec pa se med tem časom lahko razporedi na delovno mesto, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi ali drugim delovnim zmožnostim.«

Kot že rečeno, ta določila ne morejo v celoti zadostiti osnovnim zahtevam sodobnega varstva pri delu. Tudi terminologija, uporabljena v teh določilih, je že zastarela.

Kot prvo določilo, da je pravica in dolžnost delavcev, da ustvarjajo varne delovne pogoje le v »delovnem procesu«, zelo zožuje pravice in dolžnosti do varstva pri delu. Saj vemo, da imajo pravico do varstva pri delu vsi delavci v okviru organizacije združenega dela, se pravi tudi tisti, ki opravljajo svoje delo na vhodih, na prehodih in hodnikih, na dvorišču, v skladiščih, v garažah in v ostalih pomožnih prostorih. Pojem »delovni proces« bi lahko tudi pri odgovornostih povzročil določene nezaželjene posledice.

Še večje zožanje področja varstva pri delu pa predstavlja pojem »zdravstveno-tehnično varstvo«. To je vračanje na star, že preživeli pojem HTV (higiensko-tehnično varstvo), katerega je danes zamenjal pojem »varstvo pri delu«, tako v praksi kot tudi v pravniški terminologiji. Varstvo pri delu ne združuje le tehnično in zdravstveno varstvo, temveč tudi druga sodobna znanstvena področja. V novejšem času se vse bolj uveljavlja nova znanstvena disciplina »Egronomija«, katera se ukvarja s prilagajanjem delovnema okolja človeku, potem sodobna organizacija dela, v sklopu katere je tudi sodobna organizacija varstva pri delu. Z varstvom pri delu se ukvarja tudi sociologija in fiziologija dela, delovno pravo, oziroma zakonsko in samoupravno urejanje varstvenih normativov in ukrepov, šolstvo, katero se ukvarja z izobraževanjem na področju varstva pri delu in še mnoga druga sodobna znanstvena področja.

V oddelku, kateri se nanaša na odgovornost za izpolnjevanje delovnih obveznosti je govora tudi o odgovornosti, ki poleg ostalega obravnava tudi odgovornost zaradi neizvrševanja obvez na področju varstva pri delu.

169. člen osnutka zakona predvideva, da se v samoupravnem splošnem aktu, s katerim se urejajo medsebojna razmerja v skladu z zakonom, kot hujše kršitve delovnih in drugih obveznosti, poleg ostalega, lahko določijo: kršitev predpisov o zavarovanju pred požarom, eksplozijo ali drugimi nevarnimi pojavi; opustitev ukrepov za varstvo delavca pri delu ali varstvo družbenih sredstev, ali nezadostni ukrepi za njihovo varstvo; prihajanje na delo v vinjenem stanju ali uživanje alkohola ali drugega narkotičnega sredstva, ki zmanjšuje zmožnost za delo; povzročanje nereda ali pretepa v temeljni organizaciji; neopravičeni izostanek z dela itd.

Za kršitve delovnih obveznosti in druge kršitve delovne discipline je mogoče delavcu izreči enega od naslednjih disciplinskih ukrepov: opomin, javni opomin, razporeditev na drugo delovno mesto, denarno kazen in prenehanje delovnega razmerja.

Denarna kazen se lahko izreče le za hujše kršitve delovnih obveznosti kot so: neizpolnjevanje ali malomarno, neredno ali nepravočasno izpolnjevanje dela, zaradi česar se ogroža življenje ali varnost ljudi ali materialnih dobrin večje vrednosti; opustitev ukrepov za varstvo delavcev pri delu ali nezadostni ukrepi za njihovo varstvo ali kršitev njihovih samoupravnih pravic; povzročanje pretepa ali nereda v temeljni organizaciji itd.

S temi določili je jasno nakazano vsakemu delavcu, da ga je možno denarno kaznovati, kolikor ne upošteva varnostnih predpisov, kar predstavlja hujšo kršitev delovnih obveznosti. Ta vrsta disciplinskega ukrepa pa bo brez dvoma močno vplivala na odnos delavca do dela in do sredstev dela. Delovna disciplina je v današnjem času zelo pomembna glede na uvajanje vse bolj zahtevnih delovnih procesov, nove tehnologije, novih strojev in naprav in drugo. Vemo pa tudi, da se večina nezgod pri delu pripeti ravno zaradi nediscipline oziroma neupoštevanja varnostnih predpisov.

Torej, varstvo pri delu je v osnutku zakona dobilo pravo mesto, vendar po mnenju vseh tistih, ki se kakor koli ukvarjajo s problematiko varstva pri delu, so vsa določila, ki zadevajo področje varstva pri delu preveč ozko definirana.

Upamo, da bodo te pomanjkljivosti v končnem besedilu zakona korigirane, na podlagi pripomb, ki so jih poslala razna društva in združenja varnostnikov in drugi.

J. Brilly

Delo komisije za vrednotenje dela

Prav v tem mesecu mineva 2. leti, odkar smo začeli s pripravami za sprejem nove analitične ocene delovnih mest.

Namen teh sprememb je, da po novi kategorizaciji ocenimo vsa delovna mesta in da rešimo kritična področja glede vrednotenja, zlasti za fizično težja dela, dela pri vzdrževanju, dela pri brušenju lesa in kovin, področje komercialnih in strokovno vodstvenih delovnih mest. Na sestanku, ki je bil sklican 23. 9. 1976 so bila dana navodila za opis delovnih mest po novi kategorizaciji. Potrebno je bilo vedeti kaj obsega posamezno delovno mesto, kakšne so zahteve in oteževalni pogoji. Opis delovnih mest so opravili mojstri, vodje služb in sektorjev. Ta opis delovnega mesta je vseboval:

1. zahtevnost delovnega mesta
2. potrebno šolsko znanje
3. potrebno funkcionalno znanje
4. programiranost dela
5. vpliv na poslovanje
6. delovni napori
7. delovni urnik
8. nevarnost nesreč in obolenj, ropot, umazanija, smrad, prah, temperaturne spremembe, vlaga.

Ko so bili ti opisi izdelani za vsa delovna mesta v podjetju, je strokovna komisija v sestavi Jerman Peter, Švigelj Alojz in zunanji sodelavec zavoda za organizacijo in poslovanje tov. Kogej pripravila osnutek kategorizacije delovnih mest. Seveda so pri tem na posameznih področjih sodelovali tudi drugi, ki so to dobro poznali. Od opisa posameznega delovnega mesta je bila potem odvisna tudi ocena tega delovnega mesta. Bili so tudi primeri, da so se pri opisu delovnega mesta včasih pojavile prenapete zahteve, ki niso ustrezale dejanskemu stanju. Delovnih mest, katerih opis je objektiven in istoveten dejanskemu stanju, ni bilo težko opredeliti, ker ni bilo nepotrebnih prepričevanj in dokazovanj. Tako izdelan osnutek kategorizacije je sprejela komisija za vrednotenje dela. Komisija je bila izvoljena po posameznih tozdih, sestavljena iz 17. članov in to:

TOZD-1 ima 8 delegatov
TOZD-2 ima 2 delegata
TOZD-3 ima 1 delegata
TOZD-4 ima 1 delegata
TOZD-8 ima 1 delegata
TOZD-9 ima 1 delegata
skupne službe 3 delegate.

Pravilnik komisije določa, da je član lahko vsak ki objektivno presoja zahtevnost posameznega delovnega mesta, da pozna proizvodni proces v delovni organizaciji, je pripravljen in sposoben metodo analitičnega vrednotenja proučiti in uporabljati.

Podlaga za preverjanje osnutka je bila analitična metoda vrednotenja delovnih mest, primerjava s prejšnjo kategorizacijo in poznavanje delovnih mest. Komisija je za vsako področje volila sodelavce, ki so razlagali, prepričevali in dokazovali pravilnost razporeditve in opisa. Izmenjava dokazovanj je vedno opredelila vsako delovno mesto tako kot dejansko je in menim, da smo se v večini primerov pravilno odločili, če gledamo dosedanjo kategorizacijo kot sistemsko rešitev posameznih področij. Razvrstitev delovnih mest smo opravili za naslednje:

V proizvodnji za: strojno obdelavo, brušenje montažo, površinsko obdelalavo, transport, težko fzično delo, tapetniško delo in potem razvrstitev po zahtevnosti. Ugotavljali smo, kje je delo manj zahtevno in kje najbolj, ter do katere kategorije naj bodo dela v proizvodnji razporejena. Administrativna dela smo primerjali z delom v proizvodnji, določevali kje so meje manj zahtevnih administrativnih del v odnosu na proizvodna dela. Podobno smo primerjali dela pri neposrednem vodenju v odnosu na dela referentov, kontrolorjev, delavcev v pripravi dela in podobno. Primerjanje in izmenjava predlogov po posameznih področjih so končno izoblikovali sedanjo kategorizacijo, ki za vsakega posameznika ni idealna, vendar pa je kot celota sprejemljiva. Vzporedno s kategorizacijo delovnih mest je komisija obravnavala predlog samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Če pustimo ob strani delitev dohodka in obravnavamo samo delitev osebnih dohodkov vidimo, da na to ni bilo mnogo pripomb v javni razpravi, čeprav se mi zdi, da so v tem sporazumu vsi elementi, ki določajo analitično oceno delovnega mesta. To se pravi, da sta sistem in metoda ocene delovnih mest sprejemljiva, saj zagotavljata dosti pravilne odnose v delitvi osebnih dohodkov. V samoupravnem sporazumu so zajeta vsa področja, ki naj vplivajo na osebne prejemke. Veliko razgovorov je bilo o sodelavcih, ki so že dolga leta zaposleni v delovni organizaciji in so že večino svojih moči izrabili, ter so bili zaradi tega premeščeni, včasih tudi na slabša delovna mesta. Tem sodelavcem je v sporazumu tudi zagotovljeno, da tudi na novem delovnem mestu obdržijo staro kategorijo. Pri oceni osebne uspešnosti so tudi nekatere novosti, ki naj bi predvsem zagotovile bolj demokratično vrednotenje, saj pri ocenjevanju uspešnosti vsakega posameznika sodeluje tudi delegacija skupine, v kateri se ocenjuje in da k oceni svoj pristanek.

Veliko število delovnih ur je bilo porabljenih, da bi bila delitev dohodka čim bolj pravično urejena, in bi vsak sodelavec dobil toliko, kolikor je s svojim delom prispeval.

Kako prav je, da smo že pred dvemi leti začeli s tem delom, saj nas novi osnutek zakona o združenem delu obvezuje, da se moramo razumeti, kako si bomo ustvarjeni dohodek delili. Moramo se sporazumeti, to pa še ne pomeni, da bi vsak posameznik gledal samo svoje delovno mesto, temveč se mora ozreti tudi okoli sebe in priznati tudi delovni doprinos ostalih sodelavcev. Le na ta način bomo prišli do sporazuma, ki bo za veliko večino sprejemljiv. Komisija je imela izredno težavno nalogo, saj je obdelovala področje, ki je izredno občutljivo, zato pa tudi postavljena pod izredno kritično presojo. Mislim, da lahko članom komisije za trud izrečem priznanje, saj so žrtvovali ogromno svojega prostega časa. Na nas vseh pa je, da delo komisije ocenimo in ga tudi sprejmemo. V ta namen je bila komisija tudi postavljena.

P. Bertoncelj

Glavni direktor Ivan Urh in analitik Peter Jerman pri razlagi osnutka novega vrednotenja dela v Stolu

Stolova obratna ambulanta

Tovarna Stol Kamnik je med prvimi podjetji v Kamniku organizirala zdravstveno službo za svoje delavce. Obratna ambulanta Stol Kamnik je bila ustanovljena 9. maja 1949. leta. V ambulanti je takrat ordiniral zdravnik vsak drugi dan po dve uri. Prvi zdravnik je bil dr. Bogdan Premrou. Tega je po dveh letih zamenjal dr. Franc Pucelj. Tudi ta je delal vsak drugi dan po dve uri. Za njim sta krajši čas delala v ambulanti dr. Kremžar in dr. Janežič iz Domžal. Leta 1953 je začel delati v ambulanti dr. Miran Celestina iz Mengša. Prvih nekaj mesecev je tudi on delal vsak drugi dan, kasneje pa je delal vsak dan po dve do tri ure. Z novim letom 1961 je nastopil službo v ambulanti dr. Marko Pipp. Bil je prvi redni zdravnik obratne ambulante. Na tem delovnem mestu je ostal do 30. junija 1962, ko je nastopila službo obratnega zdravnika dr. Julijana Šuštar, ki je še sedaj na tem delovnem mestu.

Prva sestra v ambulanti je bila Ivanka Bravhar, ki je ostala na tem delovnem mestu vse do upokojitve v oktobru 1973. leta. Ko sta delali v ambulanti dve medicinski sestri, je bila ambulanta odprta dopoldne in popoldne. Zdravnik je delal v dopoldanskem času, popoldanska služba pa je bila namenjena prvi pomoči. V ambulanti se je v tem času zvrstilo več bolničark in medicinskih sester. Sedanja sestra, Rozika Tramšek je nastopila službo na tem delovnem mestu v aprilu 1966. leta.

Ambulanta je bila najprej v prostorih sedanje upravne stavbe poleg personale. Čakalnica je bila v prostorih takratne vratarnice. Zdravnik in sestra pa sta delala v istem prostoru. Ambulanti sta pripadala še dva prostora s po tremi posteljami, kjer so lahko pridržali bolnike krajši čas na opazovanju. Te prostore je uporabljal samo dr. Premrou, kasnejši zdravniki so to opustili.

V prvih letih je bila ambulanta enota tovarne, leta 1953 pa je postala samostojna delovna organizacija. Ta samostojnost je prenehala z novim zakonom januarja 1968. leta, ko je prišlo do reorganizacije zdravstvene službe. Od takrat

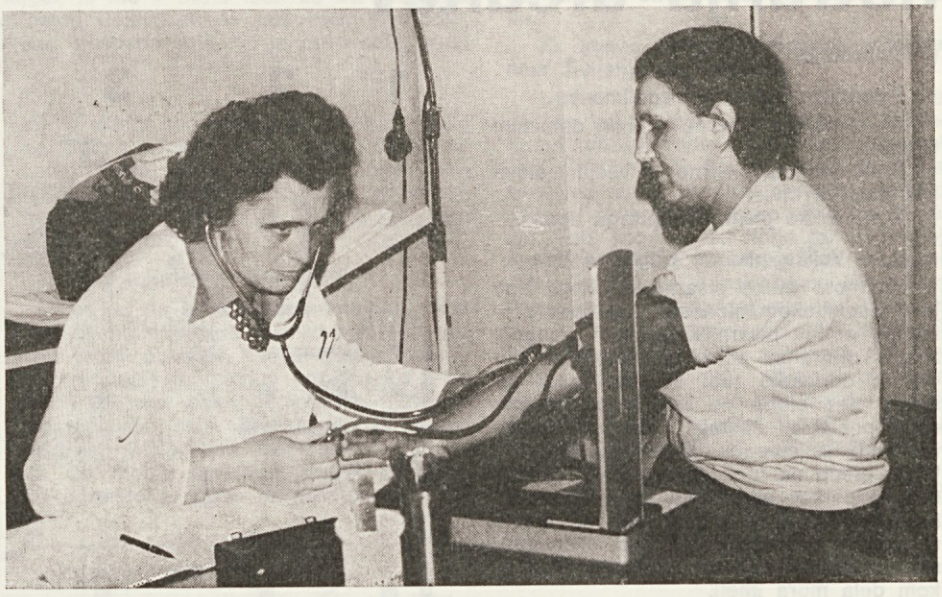

spada pod zdravstveni dom Domžale, TOZD Kamnik.

Naloga ambulante je bila ves čas skrb za zdravstveno varstvo delavcev podjetja Stol. Njeno delo je bilo razdeljeno na preventivno in kurativno zdravstveno varstvo. Z nastopom službe višje medicinske sestre Anice Robič v podjetju se je način dela v ambulanti spremenil. Ker je medicinska sestra uslužbenka podjetja in je bila nastavljena za preventivno delo, je bila popoldanska služba v ambulanti ukinjena. Dopoldansko delo pa je razdeljeno na preventivno in kurativno dejavnost.

Zaradi naglega naraščanja števila delavcev v podjetju in drugačnega načina dela, se je tudi število delovnih mest, ki so zdravju škodljiva, precej povečalo. Te ljudi je treba po predpisih pogosteje pregledovati. Preventivnih pregledov je vsako leto zaradi tega več. Po zdajšnjem programu jih je letno okoli 800. Tudi pregledov bolnih delavcev je vedno več. Že nekaj let nazaj jih je letno povprečno 1300.

Obratna ambulanta je v sedanjih prostorih že od leta 1957. Prostori so za to dejavnost kaj malo primerni. Posebno otežkoča delo ropot, ki je zaradi gostega prometa zelo močan. Po preselitvi uprave v novo zgradbo naj bi tudi ambulanta dobila nove, ustreznejše prostore v sedanji upravni stavbi.

dr. J. Šuštar

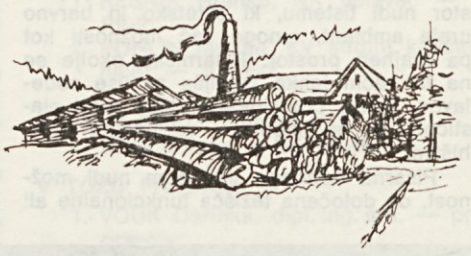

RAZDELITEV SOLIDARNOSTNIH SREDSTEV KRAJEVNIM SKUPNOSTIM

Na skupnem sestanku predstavnikov krajevnih skupnosti in delegatov delovnih skupnosti občine Kamnik, dne 30. 9. 1976, je iz solidarnostnega sklada, ki se formira po samoupravnem sporazumu o financiranju neposrednih nalog in potreb krajevnih skupnosti, iz 1/3 vplačanih prispevkov delovnih organizacij bilo dodeljeno:

krajevni skupnosti Nevlje za gradnjo vodovoda Tučna—Briše	**100.000 din**
krajevni skupnosti Črna za napeljavo elektrike do Podkrajnika	**40.000 din**
krajevni skupnosti Srednja vas za napeljavo vodovoda na Pirševo	**70.000 din**
krajevni skupnosti Vranja peč za gradnjo TP in daljnovoda	**200.000 din**
krajevni skupnosti Tuhinj za gradnjo TP in daljnovoda	**70.000 din**
krajevni skupnosti Šmarca za gradnjo TP in kablovoda	**30.000 din**
Skupno je bilo krajevnim skupnostim razdeljeno	**510.000 din**

Pri dodelitvi sredstev se je upoštevalo določilo 5. člena samoupravnega sporazuma o financiranju neposrednih nalog in potreb krajevnih skupnosti, plane in finančne možnosti krajevnih skupnosti. Z dodelitvijo solidarnostne pomoči bo navedenim krajevnim skupnostim omogočeno izvesti planirane, za življenje najvažnejše komunalne napeljave, to je vodovode in elektriko.

LJUBEZEN

Hčerka Darja, ki je letos začela hoditi v tretji razred osnovne šole, je zaupala mamici:

»Veš, da sem bila nekaj dni zaljubljena. Zadnje dni pa ima Bojan rajši mojo sošolko Beti.«

»Zakaj?«

»Ker mu vsak dan daje bombone!«

»ZVESTOBA«

Poročenca sta si obljubila, da si bosta vedno zvesta. Če bi pa kdo izmed njiju prelomil obljubo, mora dati v krožnik za vsak primer nezvestobe zrno riža. Leta so tekla in zvesti mož je že prileten pohvalil ženo.

»Zares si mi bila dobra soproga. Niti enkrat me nisi prevarala, ko ni niti enega zrna riža v krožniku.

»Kaj pa rižota, ki si jo jedel vsak teden?«

Vrsta pisarniških prostorov in njih notranja ureditev

(nadaljevanje)

Pisarniške prostore razdelimo v:

A — majhne pisarne z enim delovnim mestom,

B — majhne pisarne z večjim številom delovnih mest,

C — velike pisarne odprtega tipa.

C — Velike pisarne odprtega tipa

Prednost velike pisarne odprtega tipa je v visoki ekonomičnosti. Vključitev prometnih poti v pisarniški prostor omogoči znaten prihranek potrebne pisarniške površine; odpadejo tudi številna vrata ter stene. Ker stene ne motijo pri razmestitvi pohištva, obstaja možnost, da se vsakemu uslužbencu dodeli tak prostor, ki ga glede na funkcijo potrebuje. Razširitev oddelkov ali skupin je možna brez kakršnihkoli težav. Vsako delovno mesto se lahko naknadno postavi na takšno mesto, ki ga uslužbenec v skladu s potekom dela mora imeti.

Skupno delo posameznih skupin ni ovirano. Neposredna razmestitev delovnih mest preprečuje nepotrebne poti. Preglednost nad prostorom zmanjšuje število nepotrebnih telefonskih razgovorov.

Boljše pisarniško okolje omogočajo klima naprave. Te omogočajo, da so vsa delovna mesta enako dobro zračena. Problemi, povezani s spremembami temperature in vlažnosti, ne nastopajo. Osvetljenost delovnih mest je enakomerna; možnosti za reguliranje zvokov in šumov so uspešnejše v velikem prostoru. Večji prostor nudi tistemu, ki estetsko in barvno ureja ambient, mnogo več možnosti kot pa majhen prostor. Pisarniško okolje se na ta način lahko izboljša za vse sodelavce. Velika površina dovoljuje torej elastično in spremenljivo razmestitev pohištva.

Pisarna odprtega tipa nam nudi možnost, da določena težišča funkcionalne ali hierarhične narave močneje poudarimo. Z barvnimi aranžmaji, odmero delovnih površin in individualno ureditvijo lahko posamezna delovna mesta posebej poudarimo.

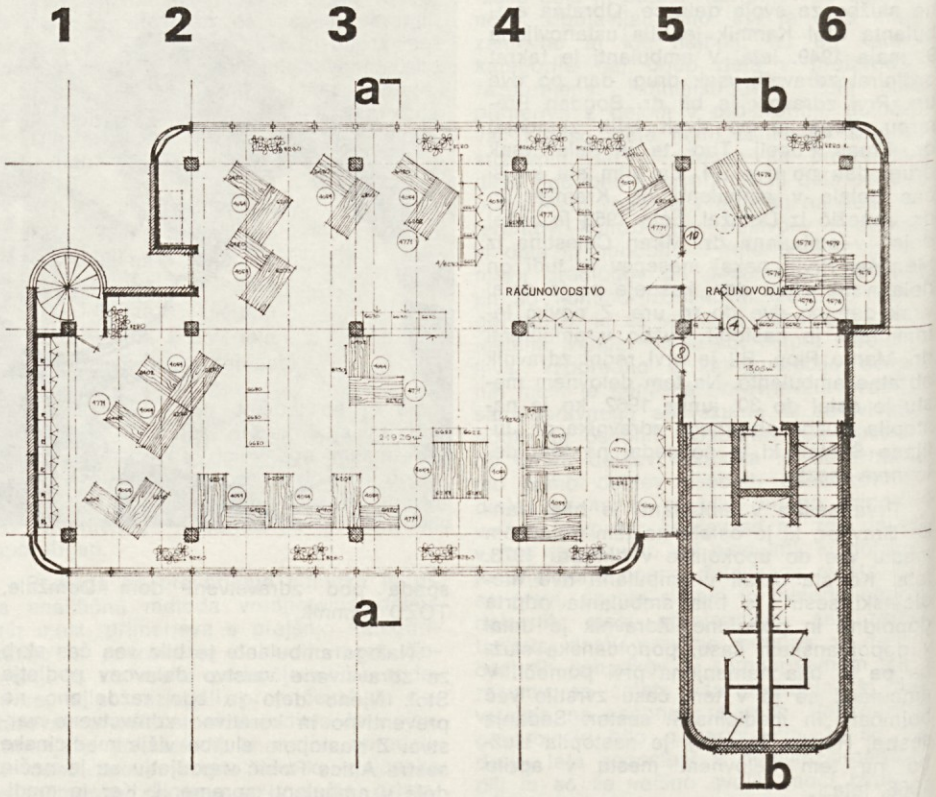

Večji prostori so transparentni — »prozorni«, zato je sporazumevanje med ožjimi sodelavci enostavno. Nepotrebna odsotnost z dela je v velikem prostoru takoj opazna, privatne dejavnosti med delovnim časom so znatno omejene.

Slabe strani velikih prostorov so v dekoncentraciji zaradi sekundarnih motenj. Glavne prometne poti so vključene v površine pisarne, ker se praktično ves promet odvija v pisarni sami. Tekstilne obloge in drugi akustični ukrepi zagotavljajo znatno manjšo stopnjo motenj.

Iz izkušenj sodeč se uslužbenci zelo hitro navadijo na spremenjeno okolje, tako da dekoncentracija (= odvračanje od dela) ne povzroča zmanjšanja delovnega učinka. Individualna ureditev delovnega mesta ni mogoča.

Delovne metode ne morejo biti individualne; v dobro organiziranem oddelku pa je že tako vsak posamezni uslužbenec pod vplivom določenega delovnega ritma.

S. Sekavčnik, dipl. ing. arh.

NI HOTEL REČI

Škoti so znani skopuhi. Škot se je dogovoril s prijateljem, ki je imel letalo, da bi njega in ženo popeljal na krajši izlet. Po daljšem pogovoru sta se domenila, da zakoncema ne bo potrebno ničesar plačati, če med poletom ne bo nihče izmed njiju spregovoril besede.

Vzleteli so. Med vožnjo je pilot uganjal vragolije, da mu ne bi bilo potrebno zastonj opraviti vožnje. Soprog, ki je sedel za pilotom in pred ženo, se je sicer nekajkrat dvignil s sedeža in hotel prijatelju nekaj šepniti na uho, a se je vedno premagal. Po pristanku ga je pilot vprašal, kaj mu je hotel reči. Ta mu je odgovoril: »Mojo ženo sva izgubila.«

Razgovor s sodelavci

Naš tokratni sogovornik je bil Pavel Rajgel, ki mu v Stolu teče že 21. službeno leto. Dupličani ga poznajo tudi po njegovi pestri dejavnosti na kulturnem področju, saj se je med prvimi vključil v novoustanovljeno glasbeno šolo, bil je pevovodja, vodil je folklorno skupino in še bi lahko naštevali.

Na katerih področjih ste delali v Stolu?

Začel sem z evidenco, statistiko in obračunom delovnih nalogov. Ko je Stol uvedel avtomatsko obdelavo podatkov, sem postal operater, oziroma programer. Podatke smo obdelovali na tako imenovani klasiki. Delali smo tudi za Titan, Induplati in še za vrsto drugih zunanjih uporabnikov. Naše kapacitete so bile tako izkoriščene, da smo že takrat delali podnevi, ponoči in ob nedeljah. Zaradi take narave dela sem moral opustiti skoraj vse delovne aktivnosti, delal sem le še v odboru kina in tudi 10 let prodajal vstopnice.

Kakšno je vaše sedanje delo?

Sem inventurist. Včasih so bile inventure samo letne in so jih opravljali izven delovnega časa, kot nadure, kar pa je stalo podjetje približno devet poprečnih letnih plač. V začetku leta 1974 pa smo uvedli permanentno inventuro, na kateri delava dva. Poleg precej manjših stroškov ima tak način inventure še druge prednosti. Vse napake se ugotavljajo sproti. Skladiščniki so zadovoljni, ker se jim napake ne vlečejo skozi vse leto. Ob permanentni inventuri se tudi hitreje ukinjajo šifre, ki so brez gibanja; s tem je šifrant preglednejši, prihranimo pa tudi na papirju in delu IBM strojev.

Kaj pogrešate v Stolu?

Morali bi dvigniti čut odgovornosti. Vsi bi morali teh 8 ur, ko smo v službi, tudi polno izkoristiti. Problematična so tudi področja, ki so stične točke več služb, pa se ne ve točno, kaj je čigavo delo. Pogrešam tudi informacije. Jaz sam sem sicer dobro obveščen, saj razmnožujem zapisnike, veliko delavcev pa ni seznanjenih s sklepi samoupravnih organov. Kako naj potem izvršujemo te sklepe, če niti ne vemo zanje. Pri organizaciji Zveze komunistov pa pogrešam večjo aktivnost, morda bi bilo dobro, če bi bilo več konkretnih zadolžitev.

Kaj pa menite o malicah?

Res je, da je kuhinja premajhna. Vendar bi morali imeti na izbiro vsaj dve vrsti toplih obrokov, enega lažjega in enega močnejšega. Gotovo potrebujejo težki fizični delavci obilnejše obroke, ljudje v pisarnah pa lažje. Preračunati bi morali kalorije. Mimogrede naj omenim še to, da me motijo hrvaški izrazi v jedilniku. Za boranijo in ćufte imamo lepe slovenske izraze »stročji fižol« in »mesni cmoki«.

Za konec morda še besedo o kulturnem življenju na Duplici?

Ugotoviti moram, da ima Dupličan zvečer na voljo kino in gostilno, za kakšno drugo obliko zabave se mora odpeljati vsaj v Kamnik, če že ne v Ljubljano. Včasih smo imeli močno dramsko sekcijo, pevsko sekcijo, folklorno skupino in še kaj. Tudi šport je bil bolje razvit. Poglejte, kulturni dom je bil zgrajen z udarniškim delom, pa je zelo slabo izkoriščen. Prepričan sem, da interes je. Treba bi bilo poživiti kulturno in športno dejavnost. Vendar bi vsaka oblika aktivnosti potrebovala požrtvovalnega vodjo, mentorja. Uspeh na kateremkoli področju ne pride čez noč, temveč je plod naporov, požrtvovalnosti, odrekanja in predvsem močne volje.

T. B.

Kadrovske spremembe v septembru

LASTNOST DELAVCA SO SI PRIDOBILI:

V TOZD 1

1. SERKO Stanislav, KV avtoklepar — v PE-3
2. BREZNIK Metka, NK delavka — v PE-7
3. VRANKAR Marija, NK delavka — v PE-5
4. NARAT Hedvika, NK delavka — v PE-5
5. BENDA Julka, NK delavka — v PE-7
6. LANIŠEK Marta, NK delavka — v PE-7
7. HRIBAR Mirko, NK delavec — v PE-6
8. VOLER Stanko, NK delavec — v PE-7
9. VIDERGAR Stane, NK delavec — v PE-7
10. ČEVKA Peter, NK delavec — v PE-4
11. ŽAGAR Dušan, NK delavec — v PE-4
12. KOROŠEC Bojan, NK delavec — v PE-4
13. SENOŽETNIK Franc, NK delavec — v PE-4
14. ROT Milan, NK delavec — v PE-3
15. PAVLOVIĆ Jovan, NK delavec — v PE-4
16. VRANKAR Danilo, NK delavec — v PE-8
17. KLEMEN Dominik, KV mizar — v PE-8
18. POTOČNIK Peter, NK delavec — v PE-7
19. PLAZNIK Tone, NK delavec — v PE-7
20. KASTELIC Alenka, NK delavka — v PE-4
21. PANJETA Nana, NK delavka — v PE-7
22. LUKANC Bojan, KV zidar — v PE-8

V TOZD 2

1. KRAMAR Tomaž, NK delavec
2. ŠUŠTAR Janez, NK delavec
3. POTOČNIK Zvonko, NK delavec

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

1. RESNIK Branko, NK delavec — v PE-2
2. POHLIN Marjan, KV strojni ključavničar — v PE-2

V TOZD RESTAVRACIJA

1. DROLC Ivanka, NK delavka

V TOZD PRODAJA

1. VOUK Darinka, dipl. ing. arh. — pripravnik

LASTNOST DELAVCA JE PRENEHALA:

V TOZD 1

1. CIBAŠEK Florjan, KV sedlar-tapetnik iz PE-5
2. POGLEDNIK Mihael, KV zidar iz PE-3
3. PISTOTNIK Ana, NK delavka iz PE-4
4. HROVAT Pavla, NK delavka iz PE-8

Vsem po volji delavca

V TOZD 4

1. JAGODIC Franc, KV mizar — po preteku pogodbe

V TOZD RESTAVRACIJA

1. DROLC Ivanka, NK delavka — med poskusnim delom

V TOZD 9

1. ERAZEM Franc, KV poh. mizar iz Interiera Ljubljana, po volji delavca

V TOZD PRODAJA

1. KOMAN Terezija, administrativni tehnik v marketingu — po volji delavke

Kadrovski oddelek

Športna srečanja med tozdom 2 in tozdom 9

Od osnovne organizacije sindikata TOZD 9 je prišla pobuda, da naj bi se srečale in med seboj pomerile v raznih športih ekipe TOZD 9 (prodaja) in TOZD 2. V mesecu septembru je bilo to tudi storjeno.

Tekmovali so v naslednjih panogah: v šahu, streljanju z zračno puško, nogometu, namiznem tenisu in kegljanju. Že pred tekmovanjem je bilo čutiti napeto vzdušje.

Vrstile so se razne napovedi, kdo bo boljši. Najprej je bilo na vrsti tekmovanje v šahu. Zmagala je ekipa TOZD prodaja z rezultatom 6 : 2. Razlika v rezultatu bi bila lahko manjša, če bi ekipa TOZD 2 imela še eno tekmovalko.

Po začetnem uspehu prodaje si je tudi ekipa TOZD 2 priborila zmago, in sicer v streljanju z rezultatom 687 : 616.

Največ zanimanja je bilo za nogometno tekmo. Selektorja obeh ekip sta imela polne roke dela. Nekaj minut pred tekmo se še ni vedelo, kdo bo v moštvu, ki bo priteklo na igrišče, kdo bo za to ali ono ekipo igral v špici, kdo bo steber obrambe in podobno. Obe enajsterici sta se srčno borili, toda sreča je bila na strani ekipe TOZD 2, ki je tekmo odločila v njeno korist z rezultatom 3 : 2.

Tudi v namiznem tenisu je ekipa TOZD 2 premagala ekipo TOZD prodaja z rezultatom 2 : 1, kar je bilo precejšnje presenečenje, saj je znano, da ima TOZD prodaja v tej športni panogi zelo dobre igralce.

Kot zadnje pa je bila na vrsti kegljaška tekma. Ekipa TOZD prodaja se je zelo prizadevala, da bi omilila rezultat v skupni uvrstitvi, toda nič ni pomagalo. Kegljači TOZD 2 so bili boljši in si zasluženo priborili zmago z rezultatom 961 : 796.

Na takih tekmovanjih se sicer ne dosegajo vrhunski rezultati. Zato pa se razvijajo tovariški odnosi, amaterski šport in rekreacija med sodelavci. Tudi rekreacija je pomembna, saj je znano, da le te delovnemu človeku manjka. Stremeti moramo za tem, da bo takih in podobnih srečanj še več. Gotovo bi bil za organiziranje rekreacije potreben človek, ki bi se ukvarjal samo s tem.

Za tako velik kolektiv kot je naš, bi bilo to potrebno in koristno.

A. O.

PRIPIS:

Organizatorjem opisanih tekmovanj vse priznanje.

Vabimo osnovne organizacije sindikata in druge v Stolu k organiziranju podobnih športnih srečanj, o katerih bi poročali v naslednjih številkah Glasila.

Ko gre zares!

Navijači in komentarji

Podelitev pokala

Mladinci in pionirji mladinske delovne brigade »Vinka Dobaja« na pragu delovne zmage

Zemeljska dela pri izgradnji tribune na nogometnem igrišču v Šmarci se bližajo koncu.

Prizadevni mladinci in pionirji mladinske delovne brigade »VINKA DOBAJA«, so doslej vložili mnogo svojega truda pri urejanju športnega centra v Šmarci. Najbolj zaslužni, poleg šoferjev, so bili naslednji pionirji in mladinci: Urh Marjan, Bavčar Andrej, Flis Milan, Beloševič Rafko, Vukmir Breda, Kamin Mojca, Žagar Edita, Pestotnik Miran, Pohlin Branko, Baloh Igor, Flis Valerija, Suhadolc Miro, Volčanšek Mare, Semprimožnik Miro ml., Bavčar Boris ml. Dolmovič Jože, Završnik Miran, Kranjec Drago, Mitič Živorad, Hribar Miro, Pohlin Boris, Golob Matjaž, Resnik Jože, Hriberšek Vojko, Možek Andrej, Voler Stane, Resnik Zvone ter komandant mladinske delovne brigade Pohlin Marjan.

Pri betoniranju podstavkov za ograjo pa so se doslej najbolj izkazali: Repovž Ivko, Pohlin Boris, Oražem Darko in Kukanja Bojan.

Žal pa je še vedno nekaj mladincev, ki doslej niso imeli nobenega posluha za kolektivno delo. Vodstvo mladinske delovne brigade tudi nanje resno računa, in prepričani smo, da ob zaključku delovne akcije pri izgradnji športnega centra v Šmarci ne bo med nami nobenega pionirja in mladinca, ki bi vseskozi dosledno stal ob strani.

Zato še enkrat pozivamo vse pionirje in mladince iz območij Šmarce, Volčjega potoka, Bakovnika in Duplice, da se čim množičneje vključijo v delovne akcije, kajti le s skupnimi močmi bodo športni objekti končani do predvidenega roka.

Delovna akcija 9. 10. 1976

Kolikor nam bo jesensko vreme naklonjeno, bodo letos zgrajene tudi garderobe (predvidoma do III. faze).

M. Flis

MATURA JE ZA NAMI

Letos smo končali zadnji, četrti letnik na Tehnični šoli za lesarstvo, IOL Duplica. V imenu vseh slušateljev se zahvaljujem Industriji pohištva Stol Kamnik in vsem odgovornim, ki so nam omogočili in pripomogli k izobrazbi.

Več let so nam profesorji redne šole iz Ljubljane v vročih in mrzlih popoldnevih vbijali v glavo strokovno teorijo, slovenščino, matematiko, angleščino itd., izgubljali živce nad nami pri izpitih, skratka, trudili so se, da bi čimveč njihovega znanja osvojili mi, ki smo s tem namenom drgnili šolske klopi. V takem razpoloženju pa so se vedno z večjo naglico približevali zadnji, odločilni dnevi našega šolanja. Mnogo intenzivnega učenja je bilo potrebno v dneh pred maturo. Mnogo prekomernega znojenja, psihične prenapetosti je sledilo v dneh med opravljanjem mature. Kljub vsemu nas je devet vzdržalo do konca in lahko se pohvalimo celo z odličnjakom Šimenc Tonetom.

Postali smo tehniki, nekateri z željo po nadaljnjem študiju, drugi pa bomo takoj s pridobljenim znanjem koristili kolektivu na ustreznih delovnih mestih v tovarni.

Tehnično šolo za lesarstvo so končali:

KOČAR TONE
ZUPIN JOŽE
KRAMAR VINKO
PAVLIČ STANE
POGAČAR JANEZ
KEPIC JOŽE
VIRIJANT BRANKO
ŠIMENC TONE
GAŠPERLIN MIMI

Mimi Gašperlin

AVDICIJA

Koordinacijski svet OO ZSMS »Stol« Kamnik vabi vse, ki bi želeli sodelovati na javni oddaji »POKAŽI KAJ ZNAŠ«, da se prijavijo na avdicijo, ki bo v petek, 12. novembra ob 18. uri v kulturnem domu na Duplici.

Na avdicijo se lahko prijavijo vokalni solisti stari nad 14 let. Pismene prijave oddajte do 10. 11. 1976 na naslov: KS OO ZSMS »Stol« Kamnik za oddajo »Pokaži kaj znaš«, ali se prijavite po telefonu 831-121 (int. 54) pri Šmid Marijani.

»NOŠAK 76«

Naš sodelavec Franc Bauman se je pred nekaj tedni vrnil z večmesečnega potovanja, kjer je bil član poljsko-jugoslovanske alpinistične odprave pri osvajanju najvišjega vrha v pogorju Hindukuš v državi Afganistan. Obljubil je, da bo v tej in prihodnji številki Glasila opisal zanimivosti s svojega lepega, a zelo nevarnega potovanja. V TOZD-2 se je vrnil s 14 kg manjšo telesno težo. Že ta podatek nam pove, da je pot zares terjala človeka, ki je bil pripravljen dati vse od sebe. Do sedaj smo delo gorske odprave lahko spoznavali po radiu in časopisih, najbolj zanimivo pa bo prav gotovo iz prve roke:

Kuhinja v gorah

Po postavitvi baze je prišlo na vrsto tako rekoč specialno delo. Priprava alpinistične opreme in delitev hrane za življenje v bazi in v taborih. Ko je bilo že skoraj končano to delo, smo ugotovili, da se je naš ekonomist »zmotil«. Manjkalo je namreč 30 kg sladkorja v kockah. Zopet bo treba v dolino v naselje Kazi-deh, kjer smo imeli vskladiščeno hrano za povratek. Toda kdo bo šel. Najprej je Stašek (vodja) določil dva Poljaka, potem je bila vrsta na meni. Odločil sem se, da bomo žrebali. Žreb je določil kolega Janeta in mene. Naslednje jutro smo odšli v 20 km oddaljeno vas in se po treh dneh vrnili.

Ta čas, ko smo se mi pehali od baze navzdol, so naši prijatelji že postavili Tabor 1.

Že naslednji dan sva z Janetom odšla proti T 1. Po približno 6 urah hoje in po plezanju na težkem grebenu, sva bila kar precej utrujena. Jane je presegel svoj višinski rekord za 800 m, jaz pa za 550 m. V T 1 sva se zadržala približno dve uri. Skuhala sva si čaj in juho. Potem sva pozno popoldne odrinila nazaj proti bazi, kamor sva prišla že po slabih dveh urah. Vidite torej, kako počasi se hodi v visokih gorah. Seveda pa navzgor ne hodi človek prazen, ampak ima kakšnih 18—20 kg v nahrbtniku. Za nazaj se teža nahrbtnika zmanjša vsaj za 10—12 kg. Pomeni, da nosiš potem samo osebno opremo.

Po enem dnevu počitka sem se zopet odpravil v T 1. Vendar takrat ne samo nosit, temveč tudi prespat. Vse to spada v načrt aklimatizacije oziroma odpornosti na višino in višinski zrak. Spal sem sorazmerno dobro. Naslednji dan sem se zopet vrnil v bazo.

Sedaj pa je na vrsti T 2, ki je že deloma postavljen oziroma opremljen. S članom odprave Slavcem sva šla popoldne v T 1, kamor nismo več hodili po 5 ali 6 ur, ampak sem bil v T 1 že po treh in pol urah. Prijatelj je prišel kakšne pol ure za mano. Na hitro se odpravimo spat. Sedaj spim že skoraj normalno, kajti zjutraj naju čaka naporen dan.

Pred osmo uro zjutraj okoli šotora nimaš kaj početi, ker je preveč mraz. Kuhava v šotoru, prav tako tudi jeva, čeprav je prekleto malo prostora. Končno sonce zrak toliko ogreje, da lahko normalno diham. Slavc je že odšel, jaz pa hodim za njim kakšnih 15 minut. Vendar kaže, da nima dobrega dneva. Že v prvi večji strmini ga dohitim.

Ker lahko hodim — višina me nič preveč ne zmaguje — grem kar naprej. Smer nad T 1 preide iz skalnega grebena v ledeno pobočje, ki je precej skakovito. Včasih položno in zopet precej strmo. Hodim počasi, a vztrajno. Tu ni več tiste hoje, ki smo je vajeni doma, ko tekamo po hribih. Ne, korak, vdih, korak, izdih, po desetih — dvajsetih korakih kratek počitek, seveda stoje, kajti sesti nimaš kam, potem pa zopet naprej in tako 5—6 ur. Ob pol petih popoldne sem bil na višini 6400 metrov v T 2. Ravno prav, čez pol ure imam zvezo, ki mislim. In res, preko radio odajnika sva se z vodjem iz doline še kar dobro slišala. Vprašal je, če sva v dvojki oba in kako se počutiva. Povedal sem mu, da dobro in ga prosil, če lahko prespiva tu v T 2. Ni nama dovolil, toda kljub temu sva se zmenila, da bova. Ko sem pri naslednji oddaji povedal, da je vse v redu, mi je le dovolil, da spiva v T 2. Ko pa sva naslednji dan sestopila nazaj v bazo me je vprašal, kako je bilo. Povedal sem mu, da je bila noč dolga, ker sva slabo spala. Samo nasmehnil se je in si verjetno mislil, da nama je prav, zakaj pa ne ubogava. In res je imel prav. Tu nimaš kaj prehiteti. Aklimatizacija zahteva svoje.

Po dveh dneh počitka v bazi, kjer pravzaprav ne delaš nič, ampak počivaš in ješ močno hrano, se tretji dan zopet začneva pripravljati za pohod na goro. Slavc je šel v ranem popoldnevu, jaz pa kakšni dve uri za njim. Še pred večerom sem bil v T 1, kjer me je Slavc že »častil« s čajem, juho in kakaom. Šla sva spat, zjutraj pa zopet do dvojke in naslednji dan do trojke — T 3 7050 m.

Startala sva zgodaj dopoldne, saj prej ni bilo mogoče. Noč je bila izredno mrzla. Termometer je še ob 10. uri, ko sva startala, kazal —14 °C. Toda nič ne pomaga, toplo sva se napravila in potem zopet zagrizla v ledeno strmino. Po približno 4 urah hoje je bila za nama ledena strmina, nad nama pa se je visoko v zrak poganjala navpična stena, deloma kopna, deloma z ledenimi in sneženimi odstavki. Ker pa smo v tej skalni barieri imeli napete fiksne (stalne) vrvi, to ni bil najtrši oreh in že po dobri uri in pol sva bila nad steno, prvič nad 7000 m. Le dobro uro in pol in prišla bova v tabor 3. Ob 17. uri sva bila v trojki midva s Slavcem, ob 18. uri pa . . .

O tem pa prihodnjič.

F. Bauman

REBUS IN PALINDROMNI REBUS

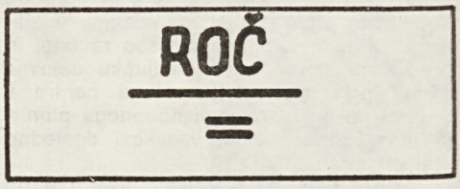

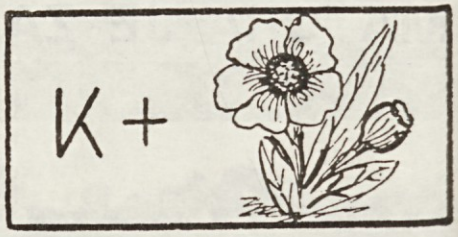

TABOR 1

Okrasno steklo

Ko se je Brane Živec udobno ulegel na divan in se v mislih sam s sabo boril, ali naj bi malo prelistal časopis ali pa naj bi prijetno zadremuckal, takrat... takrat je začela, kot tolikokrat drugikrat, hoditi mimo njegova žena, ki ji neki notranji čut ni dal, da bi moža pustila v miru. Ko je šla osmič mimo divana, je Braneta podražilo:

»Daj že enkrat mir! Usedi se in ne prestavljaj vaze z leve strani mize v desni vogal.«

»Seveda,« se je takoj razburila žena. »Ti pa sploh ne vidiš dela. Samo ležal bi in buljil časopis. Če ne bi bilo mene, bi se ti strop že zdavnaj podrl na glavo. Kolikokrat sem ti že, na primer, rekla, da zamenjaj okrasno steklo v garažnih vratih. Z rjavimi vrati se vendar ne ujema rjavo steklo. Če bi bila jaz takrat doma, ko so montirali...«

»Zdaj mi je pa dovolj!« je poskočil Živec. »Saj vem, da samo zato nergaš, ker me ne moreš videti živega na divanu. Dobro, dobro, popoldne si mi že uničila. Zdaj mi je čisto vseeno, če grem takoj v garažo in izbijem tisto steklo iz vrat. Jutri pa bom prinesel drugega, da ne boš mogla več jezikati.«

»Toda pazi, da bo svetlo zeleno!« je žena nekoliko pomirjena zaklicala za njim, ko je Brane res odšel v garažo.

Naslednji dan je tovariš Živec zaprosil mojstra, naj mu dovoli, da bi med malico skočil preko ceste v podjetje Prozornost po majhno okrasno steklo.

»Hitro se bom vrnil,« je še dodal, »saj je steklo le dimenzije 21,3 × 13,8 cm.«

Šel je najprej k vratarju, da bi ga napotil na pravo mesto.

»Najbolje je, da greste kar k šefu prodaje,« mu je svetoval vratar in si zadovoljno prikimal, češ, dobro sem mu svetoval.

»Toda človek!« se je razburil šef prodaje v sobi 89, druga vrata levo na desni strani, kot mu jih je pokazala snažilka. »S takimi malenkostmi se jaz sploh ne ukvarjam. Sicer pa imam posebej referenta za barvno steklo. Le trenutno ni prisoten. Potrpite kakšnih pet minut.«

Živec je potrpel pet minut, pa še pet in še pet. Potem pa ga je referent za barvno steklo nadrl:

»Ne dovolim si, da kontrolirate moj čas. Če sem šel na WC, imam pač pravico. Drugič me ne čakajte, ampak pridite naslednjič. Sicer pa pojdite k vodji obrata Motni materiali — barvni in brezbarvni.«

Brane je uslužno stopil proti sobi 132, peta vrata na zavitem hodniku, levo.

»Danes sploh ne utegnem,« ga je zavrnil vodja obrata. »Če bi prišli včeraj, ne rečem, ali pa pridite jutri, še bolje pa je, da pojutrišnjem.« Brane ga ni mogel drugače prepričati, kot da je pol ure trdil svoje. Potem se je vodja obrata le omehčal. »Takšne zadeve ureja moj podrejeni, vodja oddelka.« Bil je tri pisarne nižje, za dvojnimi vrati. Prva so se odpirala levo, druga pa desno, tako da nazadnje nisi vedel, ali greš ven ali noter.

»Samo na malico skočim, potem pa se bova pomenila,« je rekel vodja oddelka in pustil Braneta čakati tričetrt ure, še preden mu je lahko povedal, zakaj je prišel. Ko se je vodja oddelka le vrnil, se je razburil: »Zakaj pa mi niste povedali že prej! Takoj bi vas poslal k skladiščniku.

»Ja, zelenega barvnega stekla pa nimamo,« je zmajeval skladiščnik. »To je iz uvoza, uvoz pa je prepovedan. Imamo pa rjavega, ki ga delamo doma.«

Živec ga je komaj prepričal, da je ravno takega izbil iz garaženih vrat, ker se ni ujemala barvna kombinacija. Z očmi je že živčno pobliskoval, zato se je skladiščnik odločil, da pogleda, če se ni morda zmotil. Odšel je k skladiščni administratorki, ki je poslala nekega delavca v skladišče.

»Zelenega ni,« je povedal delavec.

»No, vidite, da sem imel prav,« se je široko nasmehnil skladiščnik, ker je bilo po njegovem. »Da pa ne bom imel slabe vesti, bom poslal nekoga še v centralno skladišče. Bolje se je prepričati, kot motiti, hehehe.«

Živec je bil kot na trnih. Prepričan je bil, da tudi v centralnem skladišču stekla ne bo, toda moral je počakati. Na veliko začudenje pa je delavec prinesel precej veliko ploščo okrasnega zelenega stekla.

»Režem pa ga jaz ne!« je dvignil roke skladiščnik. »Za to pa mora biti drug strokovnjak.« Poslal je Braneta k delovodji v sosednjem oddelku, vrata številka 382, levi vhod pod obokom.

»Delovni nalog vam lahko napišem«, mu je rekel delovodja, delavca pa nimam, ker je eden na bolniški, drugi pa se mi je izgubil, tretji pa tega ne zna.« Živec je s težavo prepričal delovodjo, da je poslal po tistega tretjega.

»Na vašo odgovornost,« je rekel delavec. »Še nikdar nisem rezal tako dragocenega stekla.«

Prvikrat je odrezal skoraj v redu, ko mu je na lepem celo steklo počilo na pol. Verjetno je nanj preveč pritiskal s kolenom. Drugič mu je druga polovica na sredini večkrat počila. V tretjem poizkusu mu je šlo odlično — odrezal je brez težav okrasno steklo formata 21,3 × 13,8 cm.

»O, vidite, saj je šlo,« se je zasmejal delavec, ponosen sam nase.

»Kje pa zdaj lahko plačam?« je zanimalo Braneta.

»Tako hitro pa spet ne gre,« mu je odvrnil delovodja. »Najprej moram nesti delovni nalog Minki, vi pa dobavnico Tončki glede materiala. Potem, če sta obe v pisarni, boste vse skupaj odnesli k Francki v sobo številka 351, tretje nadstopje, desni hodnik, ki bo potegnila vse skupaj...«

Branetu bi že popustili živci, a se je zadržal zaradi žene. Tončka je morala počakati, ker je ravno kuhala kavo, Francka pa je zadnje pol ure telefonirala prijateljici in še ni dajala vtisa, da bi nehala. Ko je plačeval pri Francki, je ugotovil, da so mu zaračunali kar vso steklo. Najprej na tihem, potem pa na glas je preklel vse od vratarja naprej, toda vseeno je moral plačati.

»Vi ste pa kar hitro opravili,« ga je prijazno pozdravil vratar, ko mu je pokazal račune. Zamudil se je natančno tri ure in 42 minut. Ni mu kazalo drugega, kot da je odšel kar domov. Pomeril je okrasno steklo v okvir.

»Hudiča, za dober centimeter je premajhno!« so mu zadrhteli živci in mislil je, da bo ponorel. Iz stiske ga je rešila žena:

»Pa ne temno zeleni odtenek!« je kriknila. »Ta vendar ne pristoja k vratom. Vseskozi imam v mislih svetlo zelenega z rahlim priokusom nežne nebesno modre.«

Brane je zagrabil steklo in ga z neznanskim veseljem vrgel na smetišče ter ga z velikim zadovoljstvom pohodil.

»Že vidim, da bom morala sama ponj!« ga je srepo pogledala žena.

»Na, tu imaš ključe!« jih je drgetajoč dal.

»Takoj se vrnem,« mu je rekla. »Gotovo delajo tudi popoldne. Saj boš počakal pet minut s kosilom, kajne?«

C. S.

ISKRICI

Iz močvirja in grobov zrastejo najlepše rože, peščena tla pa so marsikdaj nerodovitna.

FU KIANG

Leta minevajo tako naglo, da se zdi, kakor da niso več sestavljena iz minut.

H. GORDON GREEN

Izdaja v 2000 izvodih Industrija pohištva STOL Kamnik. Glasilo urejajo — glavni urednik Ciril SIVEC, odgovorni urednik Alojz ŠVIGELJ in člani uredniškega odbora: Srečo SMOLE, Ivan SEKAVČNIK, Franc JUVAN, Peter PLEVEL in Boris BAVČAR. Lektor: Ivan Sivec. List izhaja vsak mesec in ga prejemajo sodelavci STOLA brezplačno. Natisnila TISKARNA LJUBLJANA v Ljubljani.

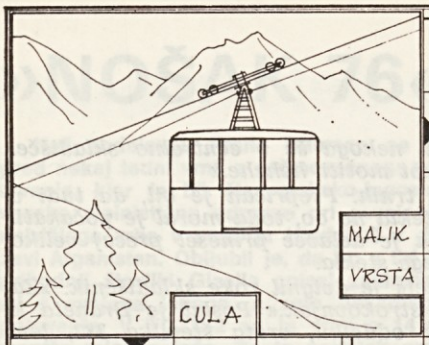

CULA

MALIK

VRSTA

LJUBEZEN DO LEPOTE

PLESKARSKO ORODJE

NIZOZEMSKA

DESETA ČRKA

AMERIŠKI KOMIK

HRIB PRI BEOGR.

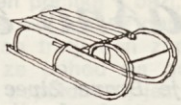

UREJEVALEC IZLOŽB

NAŠ OTOK

GRLO

ŠOPI LAS

OGLAS

REKA V ZRN

KONJSKI TEK

NOTRANJA UPRAVA V SSSR

SLOVEN. BISTRICA

DEMON V MITOLOG.

ČAR

PLAŽA

SENIOR

ALGE

OŠPIČEN

TYRANNUS (LAT.)

KALIJ

OSEBNI ZAIMEK

TRAVNA RASTLINA

PODROČJE

OCENA

CVENK

LEPOTA

ORIENT. MERA

KOLEGA

ZAIMEK

TKANINA

POTJUK

MEŠALEC

MESTO NA CIPRU

KAZALNI ZAIMEK

MOČNA IGR. KARTA

SPATATI

ORIGIN. IME MNOGIH HOTELOV

PLOSK. MERA

15. ČRKA

JADRNICA

ZAMAŠEK

MESTO V ISTRI

GRELNA INŠTALAC.

VEL. LADJA BRODOLOM

PRŽAVA V AZIJI

HUDA BOLEZEN

VERSKA SKUPINA

HLAPLJIVA TEKOČINA

ZADNJA IN PRVA ČRKA

KAZEN

FRANC. OTOK

HRIB PRI LJUBLJANI

NORVEŠKI PESNIK

IZDELKI „STOLA"

NIKOLA TESLA

KLONICA

SLOV. SLIKARKA

MOŠKO IME

KILO-VOLT

ZMIKAVT

NEČISTOČA

KRAJ NA NOTRANJ.

PERUTNINA

PIVNICA

ŽENSKO IME

SPLOŠNO

AMERIŠKA VALUTA

ŽENSKO IME

ŽUPA ZA DELO

JEZERO V KANADI

KAČA UDAV

PRITRDILNICA

REKA V BRAZIL.

NAZIV

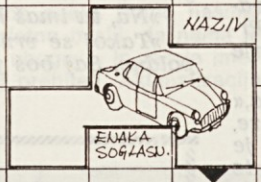

ENAKA SOGLASN.

REKA V BOSNI

PREROK

ALUMINIJ

SAMOGLAS. ALI SOGLASNIK

GRŠKA ČRKA

ČASOVNO OBDOBJE

REKA V NEMČIJI

USNJE

IVAN TAVČAR

OPTOMER

PERUTNINA

STARA POPEVKA

VRSTA DREVJA

OBLIKOVANJE

ŽENSKO IME

ČIR

DOPRINOS

ZALIV NA ALTAISKI

OKRAJ. MOŠKO IME

ZAREZA, ODMOR

BUHLJAD, TRSKE

MESTO V HIMALAJI

REKA V SZ

RIMSKI BOG LJUBEZNI

SADEŽ

GLAS

RAZLIČ. SAMOGL.

ŽVER

SVETOVNA ORGANIZ.

SRBOHRV. ZAIMEK

AFRIŠKA DRŽAVA

OTOK V MIKRONEZ.

ARABSKI ŽREBEC

HERCEGOVEC

NEMŠKI PREDLOG

MESTO PRI TOKIU

RAZLIČNA SOGLASN.

DELI TELESA

DOBRI VOJAK

TANTAL

AŠKERC

POSEBNI ODTIS